

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор
ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ**

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право**

спеціальність:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини; С3 «Міжнародні відносини»; D3 «Менеджмент»; D7 «Торгівля»

освітня програма: **Міжнародні економічні відносини,
Міжнародна логістика**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет: **ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»**

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ханова Олена В'ячеславівна,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол № 1 від 26.08.2026 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

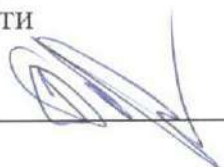

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародна логістика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Олена ХАНОВА

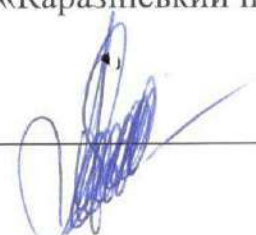
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Сергій БЕРЕНДА

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» складена відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців: першого (бакалаврського) рівня «Міжнародні економічні відносини»; «Міжнародна логістика» (міждисциплінарна програма).

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» полягає у формуванні у студентів базових знань про науку та методологію досліджень, розвитку навичок пошуку, аналізу й оформлення наукової інформації, засвоєнні принципів академічної доброчесності та набутті практичних умінь планування і реалізації науково-дослідної роботи.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування базових знань про науку та методологію досліджень;
- опанування навичок пошуку, аналізу та обробки наукової інформації;
- розвиток умінь планування та організації науково-дослідної роботи;
- формування інформаційної та наукової культури студента.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни		
Обов'язкова		
Денна форма навчання	Заочна форма навчання	Дистанційна форма навчання
Рік підготовки		
1-й	1-й	1-й
Семестр		
1-й	1-й	1-й
Лекції		
16 год.	8 год. (у т.ч. 2 год. ауд. та 6 год. дист.)	30 год. (у т.ч. 8 год. синхр. та 22 год. асинхронно)
Практичні, семінарські заняття		
32 год.	0 год.	—
Лабораторні заняття		
0 год.	0 год.	—
Самостійна робота		
42 год.	82 год.	60 год
Індивідуальні завдання		
Контрольна робота – 14 годин		

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

ОП «Міжнародні економічні відносини»

ЗК3(1). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8(1). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14(1). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

ЗК3(2). Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

СК16(2). Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ОП «Міжнародна логістика»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання практичні проблеми у сфері міжнародної логістики, зокрема, щодо управління міжнародними ланцюгами постачання, митного оформлення та дотримання регуляторних вимог, управління ризиками, налагодження комунікації міжнародними партнерами, оптимізації витрат, адаптації глобальних тенденцій, підтримки клієнтського сервісу тощо, а також у процесі навчання,

що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні прикладних досліджень явищ і процесів, що характеризується комплексністю невизначеністю умов

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК15. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.ФК1.3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

ФК1.3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

ФК2.7. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

ОП «Міжнародні економічні відносини»

ПРН 5(1). Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6(1). Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 15(1). Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 16(1). Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 22(1). Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН 23(1). Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН1(2). Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН23(2). Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ОП «Міжнародна логістика»

РН 3. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 4. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним самокритичним.

РН 5. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН 10. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

РН 16. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН 17. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН 18. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін

Не потребує

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Наукове пізнання та інформаційна культура дослідника

Тема 1. Наука та наукове знання в системі сучасного суспільства

Поняття науки та наукового знання. Наука як система знань, пізнавальна діяльність і соціальний інститут. Функції науки. Структура та класифікація наук. Науковий факт, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, закон. Наука і суспільний розвиток. Сучасна система організації наукової діяльності. Основні форми фіксації та представлення наукового знання: наукова стаття, тези, звіт, анотація.

Тема 2. Наукова інформація та цифрове інформаційне середовище дослідника

Поняття та властивості наукової інформації. Первинні та вторинні джерела. Наукові публікації, монографії, матеріали конференцій, статистичні та аналітичні джерела. Наукові пошукові системи, електронні бібліотеки та академічні бази даних. Стратегії інформаційного пошуку. Ключові слова та пошукові оператори. DOI, ORCID та метадані наукової публікації. Критерії релевантності, достовірності, актуальності та якості інформації. Відбір, систематизація та опрацювання джерел. Бібліографічний опис і базові принципи цитування. Системи управління бібліографією.

Тема 3. Академічна доброчесність і штучний інтелект у навчальній та науковій діяльності

Принципи академічної доброчесності. Авторство та відповідальність автора. Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та інші порушення. Цитування, перефразування і коректне використання чужих ідей. Генеративний штучний інтелект у навчальній і дослідницькій роботі. Допустимі способи використання ШІ. Фактичні помилки, вигадані джерела та інші ризики генеративних моделей. Верифікація створеної ШІ інформації. Прозорість і декларування використання ШІ. Авторська відповідальність. Захист персональних, конфіденційних і неопублікованих даних.

Тема 4. Наукове мислення, дослідницька проблема та логіка аргументації

Наукове, критичне та повсякденне мислення. Наукова проблема і дослідницьке питання. Факт, судження, припущення, гіпотеза та доказ. Структура аргументації: теза, аргумент, доказ, висновок. Індуктивна і дедуктивна логіка. Причинно-наслідковий зв'язок і кореляційна залежність. Доказовість і перевірюваність наукових тверджень. Типові логічні помилки та когнітивні упередження. Критична оцінка наукової інформації й аргументації.

Розділ 2. Методологія, проєктування та представлення дослідження

Тема 5. Методологія і методи наукових досліджень

Поняття методології, методу та методики. Рівні методології. Принципи вибору методів відповідно до проблеми, мети та завдань. Теоретичні методи: аналіз і синтез, індукція та дедукція, порівняння, аналогія, узагальнення, систематизація, класифікація, абстрагування, моделювання, історичний і системний підходи. Емпіричні методи. Спостереження, опитування, анкетування, інтерв'ю, експертне оцінювання, експеримент. Кількісні та якісні дані. Методи обробки та аналізу даних. Групування, ранжування, табличний і графічний аналіз. Основи статистичного аналізу. Кореляційний, факторний, кластерний аналіз та сфери їх застосування. Прикладні інструменти аналітичного дослідження.

Тема 6. Науковий апарат і проєктування дослідження

Вибір напрямку та формулювання теми дослідження. Наукова проблема і дослідницьке питання. Обґрунтування актуальності. Об'єкт і предмет дослідження. Мета та завдання. Гіпотеза. Вибір методів та інформаційної бази. Логічна узгодженість проблеми, мети, завдань, методів і результатів. Формування структури та плану дослідження.

Тема 7. Наукова, академічна та професійна комунікація

Форми представлення результатів дослідження. Науковий текст та його структура. Анотація, тези, стаття, рецензія, науковий звіт. Усна наукова доповідь. Принципи сучасної презентації інформації та результатів дослідження. Візуальна структуризація інформації. Таблиці, графіки, схеми та інші форми візуалізації. Академічна та професійна самопрезентація. CV, мотиваційний лист, академічний і професійний профіль. Адаптація інформації до мети, аудиторії та комунікаційної ситуації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин																	
	денна форма						заочна форма						дистанційна форма					
	Σ	у тому числі					Σ	у тому числі					Σ	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Розділ 1. Наукове пізнання та інформаційна культура дослідника																		
Тема 1.	10	2	4			4	11		1			10	11	4				7
Тема 2.	10	2	4			4	11		1			10	11	4				7
Тема 3.	10	2	4			4	11		1			10	11	4				7
Тема 4.	10	2	4			4	13		1			12	11	4				7
Разом за розділом 1	40	8	16			16	46		4			42	44	16				28
Розділ 2. Методологія, проектування та представлення дослідження																		
Тема 5.	14	4	4			6	12	2				10	14	6				8
Тема 6.	11	2	4			5	11		1			10	12	4				8
Тема 7.	11	2	4			5	11		1			10	12	4				8
Контрольна робота	14		4			10	10					10	8					8
Разом за розділом 2	50	8	16			26	44	2	2			40	46	14				32
Усього годин	90	16	32			42	90	2	6			82	90	30				60

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Наукова анотація: структура, зміст та принципи написання	4
3-4	Пошук, перевірка, цитування та бібліографічне оформлення наукової інформації	4
5-6	Систематизація та аналіз наукової літератури	4
7-8	Критичний аналіз і рецензування наукової публікації	4
9-10	SWOT-аналіз як інструмент прикладного аналітичного дослідження	4
11-12	Сучасна презентація інформації та результатів дослідження	4
13-14	Професійна та академічна самопрезентація: CV	4
15-16	Комплексне наукове дослідження: підготовка тез доповіді	4
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин		
		денна	заочна	дистанційна
1-2	Наукова анотація (обрати наукову статтю за фаховою тематикою, визначити її проблему, мету, основні положення та результати; підготувати анотацію та оформити її відповідно до встановлених вимог).	4	10	7
3-4	Пошук, перевірка, цитування та бібліографічне оформлення наукових джерел (здійснити пошук наукових джерел за визначеною тематикою; перевірити їх релевантність, достовірність і	4	10	7

	бібліографічні реквізити; оформити список використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 та APA Style; дотриматися принципів академічної доброчесності під час використання цифрових ресурсів і генеративного ШІ).			
5-6	Систематизація та аналіз наукової літератури (опрацювати наукові публікації за визначеною тематикою, систематизувати їх за проблематикою, підходами та результатами; визначити спільні й відмінні позиції авторів та підготувати аналітичний огляд, оформити посилання відповідно до ДСТУ 8302:2015).	4	10	7
7-8	Критичний аналіз і рецензування наукової публікації (проаналізувати наукову статтю, оцінити постановку проблеми, логіку аргументації, використані методи та джерела, обґрунтованість результатів і висновків; підготувати письмову рецензію).	4	12	7
9-10	SWOT-аналіз як інструмент прикладного аналітичного дослідження (побудувати SWOT-матрицю для обраної країни, міжнародно-економічної проблеми або іншого визначеного об'єкта; обґрунтувати складові матриці фактичними, статистичними та аналітичними даними; сформулювати висновки).	6	10	8
11-12	Сучасна презентація інформації та результатів дослідження (підготувати презентацію за визначеною інформаційно-аналітичною тематикою; структурувати матеріал, використати доцільні форми візуалізації даних, забезпечити коректне зазначення джерел інформації).	5	10	8
13-14	Професійна та академічна самопрезентація: CV і мотиваційний лист (підготувати CV та мотиваційний лист для умовної участі у програмі академічної мобільності, міжнародній освітній програмі або іншій професійно орієнтованій можливості).	5	10	8
15-16	Комплексне наукове дослідження – контрольна робота (визначити тему та сформулювати науковий апарат дослідження; здійснити пошук і аналіз наукових та інформаційних джерел; обрати й застосувати відповідні методи; опрацювати фактичні або статистичні дані; сформулювати результати та висновки; підготувати тези наукової доповіді з дотриманням вимог академічної доброчесності та правил цитування).	10	10	8
	Разом	42	82	60

6. Індивідуальні завдання

Виконання семестрової контрольної роботи за індивідуальною тематикою.

Завдання контрольної роботи, вимоги до оформлення, критерії оцінювання наведено в дистанційному курсі дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=727>

7. Методи навчання

Методи навчання у межах дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» спрямовані на поєднання засвоєння базових положень наукової діяльності з формуванням практичних навичок пошуку, критичного оцінювання, систематизації, аналізу та представлення інформації. Організація навчання передбачає поступовий перехід від роботи з готовими науковими матеріалами до виконання власного комплексного навчального дослідження.

Під час лекційних занять застосовуються пояснювально-ілюстративний, проблемний та евристичний методи. Теоретичний матеріал розглядається із використанням прикладів наукових публікацій, інформаційних джерел, дослідницьких ситуацій, зразків наукових текстів, бібліографічних описів, презентацій та інших форм академічної комунікації. Проблемні питання та аналіз типових помилок використовуються для формування розуміння логіки наукового дослідження, аргументації, академічної доброчесності та відповідального використання цифрових інструментів і генеративного штучного інтелекту.

Практичні заняття мають переважно діяльнісний і дослідницький характер. Застосовуються методи аналізу конкретних матеріалів, навчального дослідження, інформаційного пошуку, критичного читання, порівняння, систематизації, рецензування, структурованого аналітичного оцінювання та проєктування. Студенти працюють із реальними науковими публікаціями, академічними та офіційними інформаційними ресурсами, статистичними й аналітичними матеріалами; виконують анотацію наукової статті, пошук і бібліографічне оформлення джерел, літературний огляд, рецензію, SWOT-аналіз, презентаційні роботи, мотиваційний лист і CV.

Окрему роль відіграють методи критичної перевірки інформації. Під час виконання завдань студенти визначають надійність і релевантність джерел, перевіряють авторство, бібліографічні реквізити, DOI та інші ідентифікатори, зіставляють інформацію з різних джерел, виявляють необґрунтовані твердження та логічні помилки. Під час використання генеративного штучного інтелекту застосовуються завдання на перевірку створеної ним інформації, виявлення вигаданих або некоректних посилань, оцінювання меж допустимого використання ШІ та дотримання принципів авторської відповідальності.

Для формування навичок наукової та професійної комунікації використовуються методи візуального структурування інформації, підготовки презентацій, академічного письма та самопрезентації. Студенти навчаються адаптувати зміст, обсяг і форму подання інформації до мети роботи, цільової аудиторії та комунікаційної ситуації.

Самостійна робота організовується за принципом послідовного ускладнення завдань. Результати окремих практичних робіт формують навички, необхідні для виконання підсумкового комплексного завдання – підготовки тез наукової доповіді на основі самостійного пошуку й аналізу джерел, формування наукового апарату, застосування відповідних методів дослідження, опрацювання даних та формулювання власних висновків.

У навчальному процесі використовуються цифрові освітні ресурси, електронні наукові та статистичні джерела, системи пошуку наукової інформації, засоби підготовки й візуалізації матеріалів, а також дистанційний курс дисципліни в Moodle. Цифрові інструменти застосовуються як складова інформаційної культури студента з обов'язковим дотриманням вимог академічної доброчесності, перевірки достовірності інформації та відповідального використання результатів цифрової обробки.

8. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

– поточний контроль здійснюється протягом семестру за результатами виконання практичних і самостійних завдань та спрямований на оцінювання сформованості навичок роботи з науковою інформацією, критичного аналізу, академічного письма, застосування методів дослідження та представлення результатів. Оцінюються наукова анотація, пошук і бібліографічне оформлення джерел, літературний огляд, рецензія на наукову публікацію, SWOT-аналіз, презентаційна робота, мотиваційний лист і CV. Комплексним видом поточного контролю є виконання контрольної роботи у формі тез наукової доповіді, що передбачає формування наукового апарату, самостійний пошук та аналіз джерел і даних, застосування відповідних методів дослідження та формулювання обґрунтованих висновків. Під час оцінювання враховуються змістовність і самостійність роботи, коректність використання джерел, логіка аргументації, дотримання вимог академічної доброчесності та правил відповідального використання цифрових інструментів і генеративного штучного інтелекту. За необхідності результати окремих робіт можуть уточнюватися під час усної співбесіди або короткого захисту;

– підсумковий контроль проводиться у формі заліку та передбачає комплексну перевірку засвоєння теоретичних положень дисципліни й розуміння принципів їх практичного застосування. Залік проводиться у тестовій формі за матеріалами всіх тем курсу та охоплює питання з основ наукового пізнання, роботи з науковою інформацією, академічної

добросовісності, критичного мислення й аргументації, методології та методів дослідження, формування наукового апарату, наукової, академічної та професійної комунікації.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залік	Сума
Розділ 1				Розділ 2			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7				
7	7	7	7	8	7	7				

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Поточний контроль – 60 балів, з них:

- Наукова анотація: структура, зміст та принципи написання – 7 балів;
- Пошук, перевірка, цитування та бібліографічне оформлення наукових джерел – 7 балів;
- Систематизація та аналіз наукової літератури – 7 балів;
- Критичний аналіз і рецензування наукової публікації – 7 балів;
- SWOT-аналіз як інструмент прикладного аналітичного дослідження – 8 балів;
- Структурування та візуальне представлення інформації: презентація «Країна: історичний нарис» – 7 балів;
- Професійна та академічна самопрезентація: мотиваційний лист і CV – 7 балів;
- Комплексне наукове дослідження (контрольна робота): підготовка тез доповіді – 10 балів;

Підсумковий контроль – 40 балів (40 тестів x 1 бал)

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він набрав не менше **25 балів з поточної успішності та виконав контрольну роботу.**

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних, індивідуальних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=727>

Основні акценти оцінювання робіт. Під час оцінювання враховуються не лише зміст, повнота та самостійність виконання завдання, а й дотримання вимог до оформлення, подання та інформаційної культури. За кожний тип технічної або оформлювальної похибки оцінка знижується на 0,5 бала. До таких похибок, зокрема, належать неправильна назва файлу для подання роботи, відсутність

нумерації слайдів, недотримання встановлених вимог до полів, шрифтів, міжрядкових інтервалів, структури документа, а також помилки у бібліографічному описі джерел. Оформлення списку використаних джерел не відповідно до ДСТУ 8302:2015, зокрема за застарілим стандартом, у завданні, де бібліографічне оформлення є основним предметом оцінювання, передбачає 0 балів за відповідне завдання. Відсутність передбаченої вимогами декларації про використання генеративного ШІ знижує оцінку на 2 бали. Подання роботи із запізненням на два тижні і більше без документально підтвердженої поважної причини знижує оцінку на 1 бал. Дотримання правил академічної доброчесності, коректність використання та перевірки джерел, відповідність роботи встановленим вимогам і здатність студента пояснити отриманий результат є обов'язковими складовими оцінювання.

Використання технологій штучного інтелекту. Застосування ШІ під час вивчення дисципліни регулюється Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та Кодексом академічної доброчесності Університету.

Під час підготовки завдань дозволяється використовувати модель «ШІ як асистент» для пошуку і систематизації інформації, попереднього добору джерел, пояснення складних понять, структурування роботи, пошуку ідей та мовного редагування. Отримані матеріали мають допоміжний характер. Фінальний текст, розрахунки, аргументація, аналіз, інтерпретація результатів, висновки та прийняті рішення готуються здобувачем освіти самостійно. Відповіді ШІ не є науковими джерелами, а відповідальність за достовірність наведених відомостей, посилань і результатів несе здобувач освіти.

Під час опитування, контрольної роботи, заліку, інших контрольних заходів звернення до ШІ забороняється. Виняток становлять визначені викладачем завдання, що передбачають застосування моделі «ШІ як інструмент» для аналізу даних, створення візуалізацій, порівняння результатів роботи різних моделей або проведення навчальних експериментів. Умови та допустимі межі його застосування повідомляються до початку виконання завдання.

Кожна письмова робота повинна містити відомості про застосування ШІ. Якщо відповідні технології не використовувалися, зазначається: «Під час виконання роботи технології штучного інтелекту не використовувалися». В іншому випадку вказуються назва сервісу або моделі, дата, характер отриманої допомоги та опрацьовані за її допомогою елементи роботи. На вимогу викладача здобувач освіти надає використані запити, отримані відповіді, проміжні матеріали, вихідні дані або файли розрахунків.

Для підтвердження самостійності роботи та сформованості практичних навичок викладач може провести додаткове усне опитування або запропонувати пояснити послідовність дій, опрацювати дані, побудувати візуалізацію чи продемонструвати роботу з відповідним цифровим інструментом. Результати перевірки враховуються під час оцінювання. Дані

автоматизованих ШІ-детекторів використовуються лише як допоміжна інформація.

Належним чином задеклароване застосування ШІ у встановлених межах не впливає на оцінку. Незадеклароване або заборонене використання, подання згенерованого матеріалу як власного чи неможливість підтвердити самостійність виконання основної частини завдання є підставою для оцінювання роботи у 0 балів та її повторного виконання. Рішення приймається за сукупністю матеріалів перевірки відповідно до критеріїв оцінювання та внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
0 – 49	не зараховано

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, за умови їх змістової відповідності тематиці навчальної дисципліни та передбаченим нею результатам навчання. До таких форм можуть належати онлайн-курси на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus та інших), сертифіковані тренінги, семінари, професійні освітні програми, а також навчальні заходи, організовані закладами вищої освіти, міжнародними організаціями, професійними асоціаціями та іншими визнаними установами.

Для розгляду питання про зарахування результатів неформального навчання здобувач має надати документ, що підтверджує успішне завершення відповідного курсу, тренінгу, програми або іншої освітньої активності. Вибір такої активності рекомендується попередньо погодити з викладачем з метою визначення її відповідності змісту навчальної дисципліни, обсягу опанованого матеріалу та результатам навчання, передбаченим робочою програмою.

Кожне звернення щодо визнання результатів неформальної освіти розглядається індивідуально. Процедура їх визнання здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Рішення про визнання результатів навчання ухвалюється науково-

методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого здобувачем освіти пакета документів.

Кількість балів, що можуть бути зараховані за результатами неформальної освіти, визначається з урахуванням змісту, обсягу та рівня опанованих результатів навчання. Незалежно від кількості додаткових освітніх активностей загальна кількість балів за поточний контроль з урахуванням зарахованих результатів неформальної освіти не може перевищувати 60 балів.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Ханова О. В. Дистанційний курс «Основи наукових досліджень та інформаційної культури». Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=727>.
2. Шарпан О. Б. Основи наукових досліджень. Курс лекцій : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/90c06d01-218d-4b6b-b996-7e21d12bc6c5> (дата звернення: 29.08.2026).
3. Невлюдов І. Ш., Олександров Ю. М., Андрусевич А. О., Чала О. О. Основи наукових досліджень : підручник. Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с. DOI: <https://doi.org/10.46489/ONDNP-24-12>. URL: <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/70d921ff-0241-4f16-88ff-631b6bf96719> (дата звернення: 29.08.2026).
4. Кизим М. О., Дороніна М. С., Хаустова В. Є. Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах) : навч. посіб. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/364355631_Metodologia_i_tehnologia_naukovi_h_doslidzen_Ekonomichni_nauki_u_shemah_viznacennah_prikладаh_navc_posib_Methodology_and_technology_of_scientific_research_Economic_sciences_in_schemes_definitions_examples (дата звернення: 29.08.2026).
5. Creswell J. W., Creswell J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 6th ed. Thousand Oaks : SAGE Publications, 2022. 320 p. URL: <https://www.sagepub.com/shop/buy-a-book/research-design-6-270550> (дата звернення: 29.08.2026).
6. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. IV, 16 с. URL: <https://nbuv.gov.ua/node/6800> (дата звернення: 29.08.2026).

Допоміжна

1. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. Основи наукових досліджень у вищій школі : підручник. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2020. 270 с. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/eacf0e3e-4c6a-463d-a6c0-0db1677133c0>

(дата звернення: 29.08.2026).

2. Мальська М. П., Паньків Н. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Osnovy-naukovykh-doslidzhen-Pan-kiv-Malska.pdf> (дата звернення: 29.08.2026).

3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <https://elib.chdtu.edu.ua/e-books/2925> (дата звернення: 29.08.2026).

4. Беляков К. І., Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір : монографія / за заг. ред. К. І. Белякова. Київ : КВЦ, 2018. 169 с. URL: <https://ippi.org.ua/informatsiina-kultura-v-ukraini-pravovii-vimir> (дата звернення: 29.08.2026).

5. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. URL: https://asv.mil.gov.ua/sites/default/files/2025-02/osnovy_akademichnogo_pysma_metodychni_rekomendaciyi_ta_programa_kursu.pdf (дата звернення: 29.08.2026).

6. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження : авторський підручник. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.

7. Punch K. F. Developing Effective Research Proposals. 3rd ed. London : SAGE Publications, 2016. 192 p. URL: <https://www.sagepub.com/shop/buy-a-book/developing-effective-research-proposals-3-245416> (дата звернення: 29.08.2026).

8. Miao F., Holmes W. Guidance for Generative AI in Education and Research. Paris : UNESCO, 2023. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research> (дата звернення: 29.08.2026).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20> (дата звернення: 29.08.2026).

2. Академічна доброчесність. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/> (дата звернення: 29.08.2026).

3. The European Code of Conduct for Research Integrity. 2023 Revised Edition. ALLEA. DOI: <https://doi.org/10.26356/ECOC>. URL: <https://allea.org/code-of-conduct/> (дата звернення: 29.08.2026).

4. Recommendation on Open Science. UNESCO, 2021. URL: <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-open-science> (дата звернення: 29.08.2026).

5. Відкрита наука. Національна академія наук України. URL: <https://openscience.nas.gov.ua/open-science> (дата звернення: 29.08.2026).

6. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com/> (дата звернення: 29.08.2026).

29.08.2026).

7. Crossref Metadata Search. URL: <https://search.crossref.org/> (дата звернення: 29.08.2026).

8. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: <https://doaj.org/> (дата звернення: 29.08.2026).

9. OpenAlex. URL: <https://openalex.org/> (дата звернення: 29.08.2026).

10. ORCID. URL: <https://orcid.org/> (дата звернення: 29.08.2026).

11. Zotero. URL: <https://www.zotero.org/> (дата звернення: 29.08.2026).

12. Reference Examples. APA Style. American Psychological Association. URL: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples> (дата звернення: 29.08.2026).

13. Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-п> (дата звернення: 29.08.2026).

12. Особливості навчання в умовах дії обставин непереборної сили

Навчання в умовах обставин непереборної сили здійснюється відповідно до наказів і розпоряджень ректора за змішаною формою або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=727>

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЄВСЬКИЙ

“27” серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»; С3 «Міжнародні відносини»; D3 «Менеджмент»; D7 «Торівля»

освітня програма: **Міжнародні економічні відносини,
Міжнародна логістика**

вид дисципліни обов'язкова

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“27” серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Катерина МАКАРЧУК к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1

Завідувача кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____ Анна ЗАЙЦЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародна логістика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
_____ Олена ХАНОВА

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Сергій БЕРЕНДА

Програму погоджено на засіданні науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол від “27” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор
ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини; С3 «Міжнародні відносини»; D3 «Менеджмент»; D7 «Торгівля»

освітня програма: **Міжнародні економічні відносини,
Міжнародна логістика**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет: **ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»**

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ханова Олена В'ячеславівна,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

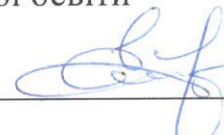
Протокол № 1 від 26.08.2026 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантami освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародна логістика»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Олена ХАНОВА

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Сергій БЕРЕНДА

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО